

מפתח תשובות נכונות

10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	שאלה
(2)	(2)	(4)	(4)	(4)	(3)	(1)	(1)	(1)	(1)	תשובה

20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	שאלה
(1)	(1)	(1)	(4)	(2)	(2)	(3)	(4)	(4)	(1)	תשובה

30	29	28	27	26	25	24	23	22	21	שאלה
(2)	(3)	(1)	(4)	(2)	(2)	(2)	(3)	(1)	(1)	תשובה

הסברים

שאלות מילים וביטויים

1. פירוש המילה 'להונות' הוא לרמות, להטעות.
תשובה (1).

2. פירוש המילה 'תשורה' הוא מתנה.
תשובה (1).

3. המשפט: "שלושה חודשים קודם לכן, קרי בחודש אוקטובר, פתחה ממשלת טהיסטן במשא ומתן עם שכנתה ממזרח."
פירוש המילה 'קרי' הוא כלומר.
תשובה (2): פירוש המילה 'בְּרָסִי' הוא 'אולסי'.
תשובה (3): פירוש המילה 'דא עקא' הוא 'זוהי הצָרָה, הַרְעַ בְּדָבָר הוּא' (דא=זו ; עקא=צרה).
תשובה (4): פירוש המילה 'והא ראייה' הוא 'זו ההוכחה, זו ההנמקה'.
תשובה (1).

4. קרב קשה נִיטֵשׁ בין הקתולים לפרוטסטנטים, ורק בעקבות התערבות המלך נפסקה שפיכות הדמים.
פירוש המילה 'ניטש' הוא: 'התרחש' (בדרך כלל במשמעות של עימות כלשהו. לדוגמה: 'ויכוח ניטש בין אהוד לבנימין')
תשובה (2): פירוש המילה 'ניחר' הוא: יבש (לדוגמה גרוני ניחר מצעקות).
תשובה (3): פירוש המילה 'נפרע' הוא: שולם.
תשובה (4): פירוש המילה 'נקרה' הוא: נפגש עימו באופן אקראי.
תשובה (1).

אנלוגיות

5. השאלה: **כילה** : **נשאר** (כילה = סיים)

היחס : א' זה גרם לכך שמשוהו לא ב'.

תשובה (1): קרע : הוטלא. האם **קרע** זה גרם לכך שמשוהו לא **הוטלא**? לא. אם מישהו **קרע** משהו יש **הטליא** אותו (לשים עליו טלאי) לאחר מכן.

תשובה (2): קרס : הופל. האם **קרס** זה גרם לכך שמשוהו לא **הופל**? לא.

תשובה (3): קטע : נמשך. האם **קטע** זה גרם לכך שמשוהו לא **נמשך**? כן.

תשובה (4): קטם : נגדע. האם **קטם** זה גרם לכך שמשוהו לא **נגדע**? לא. קטע (חתך) זה גרם לכך שמשוהו **כן נגדע** (נחתך)

תשובה (3).

6. השאלה: **ניכוש** : **עשבים שוטים**

היחס : א' זה תהליך שבו מוציאים ב'.

תשובה (1): גז : כבשים. האם **גז** זה תהליך שבו מוציאים **כבשים**? **גז** הוא תהליך הסרת הצמר **מכבשים**.

תשובה (2): ניפוץ : שברים. האם **ניפוץ** זה תהליך שבו מוציאים **שברים**? לא. **ניפוץ** (ניתוך); שבירה לרסיסים) הוא תהליך של יצירת **שברים**.

תשובה (3): חיסון : מחלות. האם **חיסון** זה תהליך שבו מוציאים **מחלות**? לא. **חיסון** הוא מה שמיועד למנוע **מחלות**.

תשובה (4): פלייה : כינים. האם **פלייה** זה תהליך שבו מוציאים **כינים**? כן

תשובה (4).

7. השאלה: **קשה-עורף** : **פשרנות**

היחס : א' זה מישהו שמאופיין בהיפך מ-ב'. (קשה עורף=עקשן)

תשובה (1): קל דעת : פזיזות. האם **קל דעת** זה מישהו שמאופיין בהיפך מ**פזיזות**. לא. **קל דעת** זה מישהו שהוא **פזיז**.

תשובה (2): קל תפיסה : הסבר. האם **קל תפיסה** זה מישהו שמאופיין בהיפך מ**הסבר**? לא. **קל תפיסה** הוא מישהו שקל לו להבין את **ההסבר**.

תשובה (3): קשה לב : תחנונים. האם **קשה לב** הוא מישהו שמאופיין בהיפך מ**תחנונים**? לא. **קשה לב** (שהוא מי שהוא חסר לב; אכזר) הוא מישהו שאינו נעתר בקלות ל**תחנונים**.

תשובה (4): כבד פה : רהיטות. האם **כבד פה** הוא מישהו שמאופיין בהיפך מ**רהיטות**? כן. אדם **כבד פה** (אדם כבד לשון; מגמגם) אינו מאופיין ב**רהיטות** (קלות לשון; מהירות בדיבור)

תשובה (4).

8. השאלה: **מְסַנֵּר** : אור

היחס : א' זה משהו המוציא/מפיק/הוא בעל ב' חזק

תשובה (1) : צבעוני : צבע. האם **צבעוני** זה משהו המוציא **צבע** חזק? לא. **צבעוני** הוא משהו שהוא בעל **צבעים** שונים.

תשובה (2) : פולשני : פלישה. האם **פולשני** זה משהו המוציא פלישה חזקה? לא. פולשני הוא מה שפולש/חודר עמוק.

תשובה (3) : חומרני : חומר. האם **חומרני** הוא משהו המוציא **חומר** חזק? לא. **חומרני** (גשמי ; ממשי או מי שמעדיף חומר על פני רוח) הוא משהו העשוי **מחומר**.

תשובה (4) : קולני : קול. האם **קולני** הוא משהו המוציא/מפיק **קול** חזק? כן.

תשובה (4).

9. השאלה: **מאכלת** : **השחזה** (מאכלת=סכין לשחיטה)

היחס : ב' הוא התהליך אשר מיועד לשפר את פעילות א'

תשובה (1) : אשפה : סילוק. **סילוק** אינו התהליך המיועד לשפר את פעולת **האשפה**.

תשובה (2) : גיטרה : כיוון. **כיוון** הוא התהליך המיועד לשפר את פעולת **הגיטרה**.

תשובה (3) : את : חפירה. **חפירה** אינה הפעולה מיועדת לשפר את פעולת **האת** כי אם הפעולה המתבצעת באמצעות **האת**.

תשובה (4) : מסמך : תיוק. **תיוק** אינו הפעולה המיועדת לשפר את פעולת **המסמך** אלא פעולה המתבצעת על **מסמך** אשר מבקשים לשומרו.

תשובה (2).

10. השאלה: **להתלחש** : **ללחוש**

היחס : א' זה ב' זה לזה

תשובה (1) : להתנצל : למחול. **להתנצל** אינה **למחול** זה לזה, **להתנצל** היא פעולה המתבצעת על מנת שמישהו אחר **ימחל** לך.

תשובה (2) : להתראות : לראות. **להתראות** זה **לראות** אחד את השני. תשובה זו נראית קרובה דיה ליחס המקורי שמצאנו אולם נמשיך לבדוק (כמובן) על מנת לראות האם יש תשובה טובה יותר.

תשובה (3) : להתמודד : לנצח. **להתמודד** אינה לנצח זה לזה או זה את זה. ניתן לומר כי **להתמודד** היא פעולה המתבצעת על מנת **לנצח**.

תשובה (4) : להתכעס : לכעוס. משמעות המילה **להתכעס** היא **לכעוס**.

מכיוון שתשובה (2) היא התשובה הקרובה ביותר ליחס שמצאנו היא התשובה הנכונה.

תשובה (2).

החלפת אותיות

11. (1) הנאשם **כפר** בכל ההאשמות שיוחסו לו.
(2) בימים **גשומים** במיוחד, יגאל נשאר ספון בביתו.
(3) בערוב ימיו הכיר חנן בכך שלא הצליח **להגשים** רבות משאיפותיו.
(4) האמונה באל נטול **גשמיות** היא כיום נחלתם של בני אדם רבים.
השלשה המתאימה היא ג.ש.מ.

תשובה (1)

- * כפר בהאשמות - הכחיש/לא הודה בהאשמות.
* אל נטול גשמיות - פירוש המילה גשמיות היא חומריות, ממשיות. ולכן הכוונה באל נטול גשמיות היא אמונה באל ערטילאי, שאינו מוחשי (להבדיל מעובדי האלילים שהאמינו באלים בעלי צורה ואף פיסלו להם פסלים בדמותם).

12. (1) היריבות הקשה בין המשפחות **מפלגת** את הכפר.
(2) הנוכחות בכינוס **המפלגה** הייתה דלה ביותר השנה.
(3) **הפלג/נחל** זרם באיטיות, נושא עימו את עלי השלכת.
(4) התבוסה הקשה **שנחל** המועמד בבחירות גרמה לו לפרוש מן החיים הציבוריים.
השלשה המתאימה היא פ.ל.ג.

תשובה (4)

- * פלג - זרם מים, נחל קטן.

13. (1) את מלאי המזון אשמור לי לשעת **דחק**.
(2) המרצה **דחקה** בתלמידיה להגיש את עבודות הגמר במועד.
(3) תירוציה **הדחוקים** של הנאשמת נדחו אחד לאחד על ידי השופט.
(4) הפרחים בגינה פרחו בשלל צבעים **מרהיבים**.
השלשה המתאימה היא ד.ח.ק.

תשובה (4)

- * לשעת דחק - לזמן צרה, לשעת חירום, לשעת מחסור.
* דחקה - המריצה, זירזה.
* תירוץ דחוק - תירוץ לא הגיוני.

14. (1) מעבדת בית החולים חייבת להקפיד על **עיקור** מכשירי הניתוח כדי למנוע זיהום.
(2) זה ויכוח **עקר** - עלינו לברר את העובדות לאשורן לפני שנוכל להביע דעה.
(3) הבט כיצד מרגלית טובת הלב **מטפלת** באחותה הקטנה באחריות ובמסירות.
(4) עיון בדוח העוסק במצב מחנות **העקורים** מומלץ לכל מי שזכויות האדם חשובות לו.
השלשה המתאימה היא ד.ח.ק.

תשובה (4)

- * עיקור - חיטוי, טיהור, סטריליזציה.
* לאשורן - כפי שהן, לדיוקן.
* עקורים - שנעקרו/נתלשו/הוצאו ממקום גידולם.

השלמת משפטים

15. _____ הכול אומרים כי הם מתגעגעים אל ימי ילדותם, שהרי ידוע כי בילדות יש _____ משיש בבגרות. _____ שאנו מתגעגעים אל _____ ימי הילדות עצמם.

נציב את התשובה הראשונה, ובאמצעות בדיקתה ננתח את המשפט:

תשובה (1): תמהתני מדוע הכול אומרים כי הם מתגעגעים אל ימי ילדותם, שהרי ידוע כי בילדות יש אושר ושמחה רבים יותר משיש בבגרות. סביר להניח שאנו מתגעגעים אל האושר שבימי הילדות עצמם.

באמצע המשפט מופיעה נקודה. ניעזר בה בכדי לחלק את המשפט לשני חלקים. בחלק הראשון (עד הנקודה) נאמר כי אנו תמהים מדוע אנשים מתגעגעים לילדות מכיוון שבילדות יש יותר אושר מבבגרות. אם בילדות יש יותר אושר מבבגרות אין סיבה לתמוה על כך שאנשים מתגעגעים לילדות. ניתן לפסול את התשובה.

תשובה (2): תמהתני מדוע הכול אומרים כי הם מתגעגעים אל ימי ילדותם, שהרי ידוע כי בילדות יש לא פחות רגעי צער משיש בבגרות. אפשר להסביר זאת בכך שאנו מתגעגעים אל ההבטחה לעתיד הגלומה בילדות ולא אל ימי הילדות עצמם.

תמוה מדוע אנשים מתגעגעים לילדות שהרי בילדות יש לא פחות רגעי צער משיש בבגרות כלומר: גם בילדות יש צער. המשך המשפט מנסה להסביר את הגעגועים בכך שהגעגוע אינו לימי הילדות (שזכור גם בהם היה צער) כי אם לתחושה מסוימת שהייתה בהן (ההבטחה לעתיד שהייתה גלומה בהן). זן התשובה הנכונה.

תשובה (2).

16. כשנותנים למשה הוראות מדויקות, הוא מבצע את המוטל עליו באופן _____, אך כשעליו לפעול באורח עצמאי הוא _____. מנהל המפעל שבו הוא עובד _____ חשיבה עצמאית בקרב עובדיו _____ הוא אינו שבע רצון מתפקודו של משה.

נציב את התשובה הראשונה, ובאמצעות בדיקתה ננתח את המשפט:

תשובה (1): כשנותנים למשה הוראות מדויקות, הוא מבצע את המוטל עליו באופן כושל, אך כשעליו לפעול באורח עצמאי הוא מגלה יוזמה ויכולת אלתור. מנהל המפעל שבו הוא עובד מעודד חשיבה עצמאית בקרב עובדיו ולכן הוא אינו שבע רצון מתפקודו של משה.

על פי החלק הראשון של המשפט משה מתפקד טוב כאשר עליו לפעול באורח עצמאי. מכיוון שמנהל המפעל בו משה עובד מעודד חשיבה עצמאית, לא ברור מדוע הוא אינו שבע רצון מעבודתו של משה, אשר כזכור מתפקד טוב כאשר הוא פועל באורח עצמאי.

תשובה (2): כשנותנים למשה הוראות מדויקות, הוא מבצע את המוטל עליו באופן הטוב ביותר, אך כשעליו לפעול באורח עצמאי הוא נקלע למבוכה. מנהל המפעל שבו הוא עובד אינו מעודד חשיבה עצמאית בקרב עובדיו ולמרות זאת הוא אינו שבע רצון מתפקודו של משה.

על פי החלק הראשון של המשפט משה מתפקד באופן הטוב ביותר כאשר הוא מקבל הוראות מדויקות. מנהל המפעל בו משה עובד אינו מעודד חשיבה עצמאית, כלומר נותן הוראות מדויקות לעובדיו, ולמרות זאת הוא אינו שבע רצון מעבודתו של משה. הניגוד בין שני החלקים הגיוני, מכיוון שהיינו מצפים כי משה יתפקד טוב תחת מנהל אשר אינו מעודד חשיבה עצמאית.

תשובה (2).

17. _____ שהיה אפשר להתרשם מעטיפת התקליטור 'ריגורטי', המראה את זמרי הלהקה _____, המוזיקה שבו _____ . לא _____ נאמר על 'ריגורטי' כי אין תוכו כבדו.

נציב את התשובה הראשונה, ובאמצעות בדיקתה ננתח את המשפט:

תשובה (1): **שלא כפי** שהיה אפשר להתרשם מעטיפת התקליטור 'ריגורטי', המראה את זמרי הלהקה **שזברים את הגיטרות שלהם על הבמה**, המוזיקה שבו **פרועה ורועשת**. לא **בצדק** נאמר על 'ריגורטי' כי אין תוכו כבדו.

החלק הראשון של המשפט עוסק בקשר בין התמונה על גבי עטיפת התקליט לבין אופי המוזיקה שבו. לטענת חלקו הראשון של המשפט אין התאמה בין התמונה שבה שזברים חברי הלהקה את הגיטרות שלהם למוזיקה הרועשת. מכיוון שלא נכון לטעון כי אין התאמה בין המוזיקה לתמונה ניתן לפסול את התשובה כבר בשלב זה.

תשובה (2): **כפי** שהיה אפשר להתרשם מעטיפת התקליטור 'ריגורטי', המראה את זמרי הלהקה **על רקע שדה פרחים צבעוני ועליז**, המוזיקה שבו **דיכאונית ומנוכרת**. לא **ברור מדוע** נאמר על 'ריגורטי' כי אין תוכו כבדו.

על פי החלק הראשון של המשפט ישנה התאמה בין תמונת העטיפה על רקע שדה הפרחים העליז למוזיקה הדיכאונית והמנוכרת. מכיוון שאין התאמה בין שדה פרחים עליז למוזיקה דיכאונית, אפשר לפסול את התשובה כבר בשלב זה.

תשובה (3): **כפי** שהיה אפשר להתרשם מעטיפת התקליטור 'ריגורטי', המראה את זמרי הלהקה **לבושים בלבוש מסורתי**, המוזיקה שבו **שואבת מן השורשים האתניים של חברי הלהקה**. לא **בכדי** נאמר על 'ריגורטי' כי אין תוכו כבדו.

על פי החלק הראשון של המשפט ישנה התאמה בין תמונת העטיפה שבה חברי הלהקה לבושים בלבוש מסורתי למוזיקה השואבת מן השורשים האתניים (אתני - שמקורו בעדה מסוימת). מכיוון שיש התאמה כזו נבדוק את המשך המשפט ולפיו לא בכדי, כלומר לא לחינם, נאמר כי אין תוכו כבדו, כלומר כי אין התאמה בין החוץ לפנים או במקרה הזה בין העטיפה למוזיקה. מכיוון שיש התאמה בין חוץ התקליט (התמונה) לפנים התקליט (המוזיקה) ניתן לפסול תשובה זו.

מכיוון שפסלנו 3 מהתשובות ניתן לקבוע כי התשובה הנכונה היא (4), אולם לצורך הלימוד נבדוק גם אותה.

תשובה (4): **שלא כפי** שהיה אפשר להתרשם מעטיפת התקליטור 'ריגורטי', המראה את זמרי הלהקה **זועפים וחמורי סבר**, המוזיקה שבו **עליזה ואופטימית**. לא **בכדי** נאמר על 'ריגורטי' כי אין תוכו כבדו.

על פי החלק הראשון של המשפט אין התאמה בין תמונת העטיפה שבה חברי הלהקה זועפים למוזיקה העליזה והאופטימית. מכיוון שאכן אין התאמה כזו נבדוק את המשך המשפט ולפיו לא בכדי, כלומר לא לחינם, נאמר כי אין תוכו כבדו, כלומר כי אין התאמה עטיפת התקליט למוזיקה שבו. מכיוון שאכן אין התאמה בין חוץ התקליט (התמונה) לפנים התקליט (המוזיקה) זו התשובה הנכונה.

תשובה (4).

18. מכיוון שדניאלה הביעה _____ בכישוריו של הבורר _____ ששמעה את פסיקתו בעניינה, _____ אצלי החשד שעמדתה נובעת _____.

נציב את התשובה הראשונה, ובאמצעות בדיקתה ננתח את המשפט:

תשובה (1): מכיוון שדניאלה הביעה **ספק** בכישוריו של הבורר **רק לאחר** ששמעה את פסיקתו בעניינה, **התעורר** אצלי החשד שעמדתה נובעת **מאי שביעות רצונה מפסיקתו** זו.

המילה "מכיוון" מצביעה על כך כי מבנה המשפט הוא קשר של סיבה ותוצאה בין החלק הראשון של המשפט לחלק השני.

על פי החלק הראשון של המשפט דניאלה הביעה ספק בכישורי הבורר **רק לאחר** ששמעה את פסיקתו, עובדה זו אכן מעלה את החשד שעמדתה נובעת מאי שביעות רצונה מפסיקת הבורר.

מכיוון שתשובה (1) היא התשובה הנכונה אין צורך להמשיך ולבדוק את יתר התשובות.

תשובה (1).

19. _____ בין הפרשנויות שניתנו לציורו במקומות שונים בעולם, גרם לריקרדו לחוש שהמאמצים הרבים שהשקיע בציור _____, וזאת מכיוון שהרקע התרבותי הייחודי של כל צופה _____ את האופן שבו הבין את הציור. אני, לעומתו סבור כי יצירה בעלת ערך היא דווקא יצירה _____ השפעה של הרקע התרבותי של הצופה על האופן שבו הוא מבין אותה.

נציב את התשובה הראשונה, ובאמצעות בדיקתה ננתח את המשפט:

תשובה (1): השוני בין הפרשנויות שניתנו לציורו במקומות שונים בעולם, גרם לריקרדו לחוש שהמאמצים הרבים שהשקיע בציור **נכשלו**, וזאת מכיוון שהרקע התרבותי הייחודי של כל צופה הוא **שקבע** את האופן שבו הבין את הציור. אני, לעומתו סבור כי יצירה בעלת ערך היא דווקא יצירה **המעודדת** השפעה של הרקע התרבותי של הצופה על האופן שבו הוא מבין אותה.

על פי החלק הראשון של המשפט השוני בין הפרשנויות שניתנו לציור גרמו לו להרגיש כי הוא נכשל וזאת מכיוון שהרקע התרבותי של כל צופה הוא שקבע את האופן בו הבין את הציור. מחלק זה ניתן להבין כי ריקרדו רצה שהרקע התרבותי של הצופים לא ישפיע על אופן פרשנותם את הציור.

על פי החלק השני הכותב סבור בניגוד לריקרדו (המאוכזב) כי יצירה בעלת ערך היא דווקא יצירה המעודדת השפעה של הרקע התרבותי על פרשנותה. מכיוון שיש אכן ניגוד בין שתי התפישות - תפישתו של ריקרדו ותפישת הכותב, זו התשובה נכונה.

תשובה (1).

הגיון

20. המשל אותו עלינו להשלים הוא על נזיר שקיבל עליו את נדר השתיקה אינו _____ . יוסף קיבל מידידו עצה שלא למכור את מכוניתו על אף שהחליט לנסוע לעבודתו מעתה באופניים. ההקבלה בין המשל למקרה של יוסף היא שעל אף שהחליט שלא להשתמש מעתה במכונית אין עליו למכור אותה, הסיומת המתאימה למשל היא כי הנזיר אשר החליט שלא להשתמש יותר בלשונו אינו צריך לכרות אותה.

תשובה (1).

21. **נתון:** אחוז הנושרים מבתי ספר תיכוניים בעלי אופי דמוקרטי קטן מאחוז הנשירה הכללי מבתי ספר תיכוניים.

המסקנה היא כי אם כל בתי הספר היו בעלי אופי דמוקרטי היה אחוז הנשירה הכללי קטן. השאלה היא איזו מן העובדות המוצעות תחליש את המסקנה?

תשובה (1): עד כה הוקמו בתי ספר בעלי אופי דמוקרטי רק בשכונות שבהן רמת המוטיבציה הממוצעת של התלמידים גבוהה בהשוואה לרמת המוטיבציה הממוצעת באוכלוסיה.

תשובה זו מחלישה את המסקנה מכיוון שהיא מציעה הסבר חלופי לשיעור הנשירה הנמוך יותר מבתי ספר דמוקרטיים. הסיבה אינה בהכרח האופי הדמוקרטי של בית הספר כי אם שיעור המוטיבציה הגבוה של התלמידים בשכונות בהן הוקמו בתי ספר אלו. זו התשובה הנכונה.

תשובה (1).

22. השאלה: עובדיה ואלי מנסים לשוחח זה עם זה בטלפון. האחד משתמש בטלפון אדום והאחר – בירוק. ידוע כי המשתמש בטלפון האדום שומע באפרכסת רק את עצמו, והמשתמש במכשיר הירוק שומע באפרכסת רק את הדובר האחר. גם עובדיה וגם אלי שומעים באפרכסת קול-דיבור גבוה.

איזה מהמשפטים הבאים נובע מכך בהכרח?

פיתרון: מכיוון שנתון כי המשתמש בטלפון האדום שומע רק את עצמו והמשתמש בטלפון הירוק שומע רק את הדובר האחר, הרי ששני הדוברים בהכרח שומעים את מי שמדבר בטלפון האדום. מכיוון שגם עובדיה וגם אלי שומעים קול דיבור גבוה, הרי שניתן להסיק כי המשתמש בטלפון האדום הוא בעל קול דיבור גבוה.

תשובה (1): אם לעובדיה קול נמוך, אזי אלי משתמש בטלפון האדום.

אם לעובדיה קול נמוך הרי שבהכרח הוא אינו מי שמשתמש בטלפון האדום, שהרי המשתמש בטלפון האדום הוא בעל קול-דיבור גבוה. מכאן שאלי הוא בהכרח מי שמשתמש בטלפון האדום. זו התשובה הנכונה, אין צורך להמשיך ולבדוק תשובות נוספות.

תשובה (1).

23. נתון:

- כל החפצים העגולים הם כחולים.
- רק חפצים עגולים הם חלולים.
- כל החפצים הירוקים הם מרובעים.

הערה: חפץ יכול להיות כחול או ירוק אך לא שניהם וכן עגול או מרובע אך לא שניהם.

קיומו של מי מהחפצים הבאים אפשרי?

פיתרון: נבדוק את התשובות המוצעות.

תשובה (1): חפץ עגול וירוק.

מכיוון שאנו יודעים כי כל החפצים העגולים הם כחולים **לא יתכן** שיהיה חפץ עגול וירוק.

תשובה (2): חפץ ירוק וחלול.

רק חפצים עגולים הם חלולים, ומכאן שחפץ ירוק וחלול חייב להיות עגול. ידוע כי כל החפצים העגולים הם כחולים ולכן **לא יתכן** שחפץ כזה יהיה ירוק.

תשובה (3): חפץ כחול ומרובע.

איננו יודעים דבר לא לגבי חפצים כחולים ולא לגבי חפצים מרובעים ומכאן שיתכן כי יהיה חפץ כחול ומרובע.

תשובה (3).

24. השאלה: בבניין של שתי קומות עומדים להשתכן ארבעה דיירים: משה, רינה, חנה ושלומית. בכל קומה יגורו **בדיוק** שני דיירים. הדיירים הגישו תנאים למגורים, אך בין התנאים נתגלו סתירות.

השמטתו של איזו מן התנאים **לא** תפתור את הסתירה?

פיתרון: ראשית נתבונן בארבעת התנאים המוצעים

תשובה (1): רינה אינה מוכנה לגור בקומה התחתונה

תשובה (2): שלומית אינה מוכנה לגור בקומה שמתחת לקומת מגוריו של משה

תשובה (3): חנה ורינה אינן מוכנות לגור באותה קומה

תשובה (4): משה מוכן לגור רק בקומה שמתחת לקומת מגוריה של חנה

הסתירה בתנאים נובעת מדרישות חנה ורינה ומשה ולכן השמטת התנאי של שלומית אינה פותרת את הסתירה.

תשובות/תנאים (1) ו-(3): רינה אינה מוכנה לגור בקומה התחתונה ורינה אינן מוכנות לגור באותה קומה. מצירוף תנאים אלו עולה כי על רינה לגור בקומה העליונה ורינה בקומה התחתונה.

תשובה/תנאי (4): משה מוכן לגור רק בקומה שמתחת לקומת מגוריה של חנה, כלומר מתחת לקומה התחתונה. מובן שאין כל אפשרות למלא אחר דרישת משה אם חנה מתגוררת בקומה התחתונה.

תשובה (2).

הבנת הנקרא

- 25. השאלה:** הביקורת המוצגת כנגד המודל של ואלס נוגעת להיעדרו של תיאור התהליכים ה-
פיתרון: הפסקה הראשונה מתארת את ארבעת שלבי תהליך היצירה על פי ואלס. לפי ואלס ארבעת השלבים הם: שלב ההכנה; שלב הדגירה; שלב התובנה ושלב האימות. הפסקה השנייה נפתחת בתיאור הבעיה המרכזית במודל של ואלס. בשורות 8-9 בפסקה נטען כי "הבעיה המרכזית במודל היא היעדר תיאור מפורט של תהליכי החשיבה המביאים את היוצר לידי התובנה." כלומר היעדר תהליכים המתרחשים במהלך השלב השלישי.
תשובה (2).
-
- 26. השאלה:** על פי פרויד, "חוקי היגיון והמציאות" (שורה 12) –
פיתרון: פרויד טוען כי "מקורה של היצירתיות הוא בחלק הלא-מודע בנפש האמן" (שורה 11), ובהמשך "תהליכי החשיבה הלא מודעים שונים בתכלית מאלו המודעים, בכך שהם אינם מוגבלים על ידי חוקי ההיגיון והמציאות". כלומר, לטענת פרויד חוקי ההיגיון אינם חלים על תהליכי חשיבה לא מודעת.
תשובה (2).
-
- 27. השאלה:** מדוע מובאים דבריו של קולרידג' (שורות 14-16)?
פיתרון: בפתח המשפט האמור נמצאת המילה "לדוגמה" (שורה 14). עלינו ל לגלות מהי הטענה שדברי קולרידג' מובאים כדוגמה לה. לפני השורות האמורות מובאת טענתו של פרויד, לפיה אפשר לחשוף את התהליכים הלא מודעים באמצעות ניתוח חלומות ובהמשך נטען על ידי כותב הקטע כי אכן יוצרים רבים מייחסים לחלומות תפקיד מרכזי בתהליך היצירה. מקריאה של דברי קולרידג' המתאר את כתיבת הפואמה "קובלאי ח'אן" לאחר שהקיץ מתנומה שנפלה עליו כאשר קרא על המנהיג "קובלאי ח'אן" ניתן להתרשם כי זוהי דוגמה ליוצר אשר מייחס לחלום תפקיד מרכזי ביצירה או במילים אחרות, לתהליך לא מודע אשר עבר עליו בזמן שישן.
תשובה (4).
-
- 28. השאלה:** על פי הפסקה השנייה, איזו מן האפשרויות הבאות נכונה בנוגע לאפלטון ולפרויד?
פיתרון: הפסקה השנייה כולה עוסקת בשלב התובנה במודל של ואלס. אפלטון מייחס את תובנת היוצר לפעולתה של האלוהות ופרויד מייחס את אותה תובנה לחלק הלא מודע בנפש האמן. במילים אחרות שניהם עוסקים/מסבירים את אותו שלב במודל של ואלס – שלב התובנה.
תשובה (1).
-
- 29. השאלה:** על פי הפסקה השלישית, איזו מן הטענות הבאות אינה נכונה בנוגע לפסיכולוגיה הקוגניטיבית?
פיתרון: הפסקה השלישית נפתחת במילים "לעומת השקפות אלו" בהמשך מתוארת גישתה של הפסיכולוגיה הקוגניטיבית המנסה "להסיר את המסתורין" (שורה 18). תהליך התובנה, על פי גישת הפסיכולוגיה הקוגניטיבית, אינו נובע ממקום נסתר (שורה 19) או בהליך אשר מעורבת בו תובנה פתאומית אלא בהליך של פתרון בעיה (שורות 24-25). במילים אחרות אין פה שום דבר יוצא דופן. תשובות (1), (2) ו-(4) המפרטות את הדברים האמורים נפסלות. על פי תשובה (3) המצדדים בפסיכולוגיה הקוגניטיבית גורסים שתהליך היצירה **שונה** מהליך פתרון בעיה. טענה זו אינה נכונה שהרי בקטע נטען כי על פי הפסיכולוגיה הקוגניטיבית מדובר בהליך **זהה** לתהליך של פתרון בעיה.
תשובה (3).

30. השאלה : לפי הקטע, מה משותף לגישותיהם של ואלס וויסברג?

פיתרון : גם גישתו של ואלס (שורות 2-3) וגם גישתו של וויסברג (שורה 23) מתייחסים ליצירתיות של אמנים ומדענים כאחד.

שורות 2-3 : "מודל המבקש לתאר את תהליך היצירה בתחומי האמנות והמדע".

שורה 23 : " חוקר היצירתיות וויסברג, שמסתמך על מעקב מפורט אחר מהלך עבודתם של אמנים ומדענים מפורסמים..".

כלומר לגישתם של שני החוקרים אין הבחנה בין תהליך יצירה אמנותית לתהליך של יצירה מדעית.

תשובה (2).
